

ΕΚΘΕΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Σεμινάριο/εκδήλωση με θέμα

"Local Development Strategies and Co-operation: Key approaches to Local Development"

Βρυξέλλες, 27 και 28 Απριλίου 2012

Στις 27 και 28 Απριλίου 2012 πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες σεμινάριο/εκδήλωση με θέμα "Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης και Συνεργασία: Βασικές προσεγγίσεις στην Τοπική Ανάπτυξη". Το σεμινάριο διοργανώθηκε από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Αγροτικής Ανάπτυξης (ENRD) σε συνέχεια της επιτυχημένης εκδήλωσης που έγινε πέρυσι με θέμα "Το LEADER ως οδηγός για την ευρωπαϊκή ύπαιθρο: εργαστήριο για νέες Ομάδες Τοπικής Δράσης". Μετά από οδηγίες του ENRD σχετικά με την συμμετοχή στο σεμινάριο, επελέγησαν 5 Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ) από την χώρα μας με κριτήρια κυρίως την παράλληλη συμμετοχή τους σε προγράμματα LEADER και Αλιείας και την μη συμμετοχή τους στην περυσινή εκδήλωση. Οι Ομάδες αυτές ήταν η Αναπτυξιακή Νομού Θεσσαλονίκης Α.Ε με εκπρόσωπο τον κ. Παπαβασιλείου, η Αιτωλική Αναπτυξιακή Α.Ε. με εκπρόσωπο την κα Κατσώνη Νικολέτα, η Αναπτυξιακή Εταιρεία Κυκλάδων με εκπρόσωπο την κα Τσαγκαράκη Καλλιόπη, η Αναπτυξιακή Νοτίου Ηπείρου Αμβρακικού με εκπρόσωπο τον κ. Γεωργίου Ιωάννη και η Δημοσυνεταιριστική Έβρος με εκπρόσωπο τον κ. Κουζούκο Κωνσταντίνο. Στην εκδήλωση συμμετείχαν με ξεχωριστή πρόσκληση η ΑΧΑΪΑ Α.Ε., η Αναπτυξιακή Τρικάλων και η Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης Λέσβου με εκπροσώπους την κα Τσιμπρή Ηρώ, τον κ. Πάτρα Παναγιώτη και τον κ. Περιμένη Αναστάσιο αντίστοιχα ως μέλη του Focus Group 4 (FG4) και της European LEADER Association for Rural Development (ELARD).

Στόχος της εκδήλωσης ήταν η βελτίωση της ποιότητας της υλοποίησης των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης, τόσο σε επίπεδο σχεδιασμού όσο και σε επίπεδο εφαρμογής, παρακολούθησης και αξιολόγησης, καθώς επίσης και η ενσωμάτωση της συνεργασίας ως βασική συνιστώσα των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης. Έγινε προσπάθεια να ενθαρρυνθεί ένα νέο κύμα σχεδίων διακρατικής συνεργασίας (TNC έργα) και για τον σκοπό αυτό είχε ήδη αποσταλεί στους συμμετέχοντες προς συμπλήρωση «φόρμα» με την οποία εκδήλωναν το ενδιαφέρον τους για συνεργασία σε έργα συγκεκριμένου θεματικού ενδιαφέροντος, αλλά και «φόρμα» προσφοράς διακρατικής συνεργασίας. Συνολικά οι διοργανωτές της συνάντησης έλαβαν περίπου 180 εκδηλώσεις ενδιαφέροντος για συνεργασία και 50 νέες προσφορές συνεργασίας από τις ΟΤΔ που δήλωσαν συμμετοχή στην εκδήλωση, οι οποίες έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του ENRD και συγκεκριμένα στην παρακάτω δ/ση http://enrd.ec.europa.eu/leader/cooperation-platform/leader-cooperation-offers/en/leader-cooperation-offers_en.cfm

Η διήμερη εκδήλωση περιελάμβανε δύο συνεδριάσεις ολομέλειας, δύο θεματικά εργαστήρια σε παράλληλες συνεδριάσεις, καθώς και επτά θεματικές "περιοχές" προώθησης συνεργασίας με τα παρακάτω θέματα: Τοπική Ανάπτυξη, Εκπαίδευση και Πολιτισμός, Περιβάλλον, Τρόφιμα και καλλιέργειες, Τουρισμός, Επιχειρηματικότητα και Τοπικά Προϊόντα και μια ενότητα ελεύθερου θέματος. Παραβρέθηκαν συνολικά 337 εκπρόσωποι από Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ), Διαχειριστικές Αρχές και Εθνικά Αγροτικά Δίκτυα, καθώς και εκπρόσωποι της DG AGRI και της ELARD.

Αναλυτικότερα, η εκδήλωση ξεκίνησε με συνεδρίαση της ολομέλειας (Παρασκευή 27/4/2012) και εναρκτήριο βιντεοσκοπημένο μήνυμα του Επιτρόπου Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης Dacian Cioloș, ο οποίος τόνισε τα παρακάτω:

1. Την σημασία της προσέγγισης LEADER, των τοπικών πρωτοβουλιών στην αγροτική ανάπτυξη, στην ανάπτυξη των περιοχών καθώς και στην εφαρμογή της Νέας ΚΑΠ.
2. Στόχος του εν λόγω σεμιναρίου είναι η ανταλλαγή εμπειριών με σκοπό την συνεργασία μεταξύ περιοχών και ομάδων που υλοποιούν την τοπική ανάπτυξη με μια προσέγγιση από την βάση προς την κορυφή (bottom up approach).
3. Η προσέγγιση LEADER αποτελεί πρότυπο αναφοράς για τη τοπική ανάπτυξη, έχει αποδείξει επί σειρά ετών την χρησιμότητα της στην προώθηση της ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών, λαμβάνοντας υπόψη τις πολυτομεακές ανάγκες της αγροτικής ανάπτυξης.
4. Η προσέγγιση LEADER πρέπει να συνεχιστεί και στο μέλλον και η εφαρμογή της να παραμείνει υποχρεωτική για όλα τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης.
5. Είναι σημαντική η χρηματοδότηση ενός «συνόλου εργαλείων εκκίνησης LEADER» για τις περιοχές που δεν υλοποιούν μέχρι τώρα την προσέγγιση LEADER.
6. Η στήριξη της προσέγγισης LEADER θα είναι συνεκτική και συντονισμένη με στήριξη της τοπικής ανάπτυξης και από άλλα ταμεία κοινής διαχείρισης της ΕΕ. Συνεργασία μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών μέσω της προσέγγισης LEADER.
7. Ενθάρρυνση όλων των ΟΤΔ στην συμμετοχή διακρατικών συνεργασιών.

Ακολούθησε παρουσίαση από τον Adrian Neal, συντονιστή του Contact Point (CP) του ENRD, ο οποίος τόνισε την σημασία της συνάντησης, περιέγραψε το πρόγραμμα εργασιών, ενώ στην συνέχεια συντόνισε συζήτηση (chat show) με θέμα **«Γιατί Τοπική Ανάπτυξη και Συνεργασία;»**. Στην συζήτηση συμμετείχαν ο Pedro Brosei (Co-ordination Unit for Rural Development DG AGRI) , η Marina Brakalova (Fora Community Development Foundation – Βουλγαρία), η Urszula Budzich-Szukala (Coordinator Farnet

–Πολωνία), ο Ryan Howard (LAG Manager -Ιρλανδία), ο Petri Rinne (πρόεδρος της ELARD-Φινλανδία) και ο Hans-Olof Stalgren (Transnational Coordinator Αγροτικό Δίκτυο Σουηδίας).

Τα κυριότερα σημεία της συζήτησης:

- Η προετοιμασία της στρατηγικής προϋποθέτει επαρκή χρόνο για τον σχεδιασμό της.
- Κατά τον σχεδιασμό θα πρέπει να γίνεται εμπλοκή όσο το δυνατό περισσότερων φορέων – stakeholders.
- Θέματα που αφορούν διοικητικές επιβαρύνσεις θα πρέπει να αντιμετωπισθούν. Απαιτείται απλοποίηση γραφειοκρατίας, απλοποίηση διαδικασιών και διαχείρισης, λαμβάνοντας υπόψη το όφελος των δικαιούχων αλλά και το διοικητικό κόστος.
- Πρέπει να δίνονται σαφείς οδηγίες να υπάρχει επαρκής καθοδήγηση και υποστήριξη προς τις ΟΤΔ.
- Στοιχεία ενός καλού σχεδιασμού τοπικής ανάπτυξης είναι να καλύπτεται το σύνολο της περιοχής, να λαμβάνεται υπόψη η SWOT ανάλυση που έχει προηγηθεί για την περιοχή καθώς και η μέχρι τώρα εμπειρία LEADER.

Στην συνέχεια λειτούργησε το αποκαλούμενο **“Networking and Cooperation Fair”** που ουσιαστικά ήταν ένας ειδικά διαμορφωμένος χώρος με stands προώθησης συνεργασίας, την ευθύνη οργάνωσής των οποίων είχαν τα εθνικά αγροτικά δίκτυα των κρατών μελών. Στα stands εκτός από διαφημιστικό και ενημερωτικό υλικό (φυλλάδια, εκδόσεις, αφίσες, cd/dvd κα) κάθε κράτος μέλος είχε την δυνατότητα να φέρει και να αναδείξει κάποια τοπικά προϊόντα του. Σε συνεργασία με τις συμμετέχουσες ΟΤΔ, η χώρα μας, ανέδειξε αρκετά τοπικά προϊόντα από Μυτιλήνη, Κυκλάδες, Μακεδονία, Αττική κα, στο stand που της παραχωρήθηκε. Ο χώρος του **“Networking and Cooperation Fair”** ήταν έτσι διαμορφωμένος και η διαδικασία ήταν έτσι σχεδιασμένη, ώστε να υπάρχει η μέγιστη δυνατή αλληλεπίδραση μεταξύ των συμμετεχόντων και να «κυκλοφορεί» ο κόσμος να γνωρίζει ο ένας τον άλλο και να συνομιλεί, βέβαια με απώτερο στόχο μια μελλοντική συνεργασία. Είχαν στηθεί επτά θεματικές "περιοχές" προώθησης συνεργασίας με θέματα την Τοπική Ανάπτυξη, την Εκπαίδευση και τον Πολιτισμό, το Περιβάλλον, τα Τρόφιμα και καλλιέργειες, τον Τουρισμό, την Επιχειρηματικότητα και Τοπικά Προϊόντα και μια ενότητα ελεύθερου θέματος. Το CP του ENRD είχε επεξεργαστεί τις συμπληρωμένες «φόρμες» συνεργασίας που είχαν αποστείλει οι ΟΤΔ και είχε κανονίσει σύμφωνα με αυτές, ένα πρόγραμμα συναντήσεων (TNC meetings) μεταξύ των ΟΤΔ για συζήτηση για ενδεχόμενες διακρατικές συνεργασίες.

Το Σάββατο 28/4/2012 πραγματοποιήθηκαν παράλληλες συνεδριάσεις δύο θεματικών εργαστηρίων τα θέματα των οποίων ήταν:

Εργαστήριο Α: «Σχεδιασμός πιο ισχυρών Στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης»

Εργαστήριο Β: «Εφαρμογή Στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης»

Στο **εργαστήριο Α** αρχικά έγινε παρουσίαση των αποτελεσμάτων του FG4 που λειτούργησε στο πλαίσιο της Υποεπιτροπής LEADER , με θέμα “Local Development Strategies- **LDS**” το οποίο ολοκλήρωσε την 1^η φάση των εργασιών του και αναμένεται στα τέλη του Ιουνίου 2012 να έχει ολοκληρώσει και την δεύτερη φάση με την συγγραφή και του Final report.

Στόχος του FG4 είναι να βελτιώσει την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα της προσέγγισης LEADER, να προσδιορίσει τις απαιτήσεις για τον σχεδιασμό LDS και να συγκεντρώσει εργαλεία και καλές πρακτικές που να εξασφαλίζουν την αποτελεσματική εφαρμογή LDS.

Τα βασικά συμπεράσματα που προέκυψαν από τις μέχρι τώρα εργασίες του FG4 και την επεξεργασία των ερωτηματολογίων που κλήθηκαν να απαντήσουν ΟΤΔ και Διαχειριστικές Αρχές, είναι τα ακόλουθα:

Απαιτείται ικανοποιητικός χρόνος προετοιμασίας ώστε να προκύψει μια ποιοτική στρατηγική τοπικής ανάπτυξης και πρέπει να γίνεται έγκαιρα η έναρξη της διαδικασίας με παράλληλη υποστήριξη και σαφείς οδηγίες - κατευθύνσεις από τις Διαχειριστικές Αρχές. Όσον αφορά την υποβολή της στρατηγικής πρέπει να υπάρχει επαρκής χρόνος και να αποφεύγονται οι καθυστερήσεις, ενώ είναι αναγκαίο να εμπλέκονται όσο το δυνατό περισσότεροι (stakeholders) κατά τον σχεδιασμό της στρατηγικής. Σημαντική θεωρείται η μεταφορά γνώσης μεταξύ προγραμμάτων αλλά και μεταξύ των ΟΤΔ παλαιών και καινούριων.

Κύρια στοιχεία μιας καλής στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης είναι να καλύπτεται όλη η περιοχή παρέμβασης, να λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία της SWOT ανάλυσης για την περιοχή, να υπάρχουν σαφείς ενδείξεις των χαρακτηριστικών «LEADER» και να εξασφαλίζεται μεγάλη συμμετοχή τοπικών παραγόντων στις διαδικασίες διαβούλευσης. Επιπλέον θα πρέπει να ενισχυθεί η συνεργασία και η καινοτομία, να βελτιωθεί η παρακολούθηση και η αξιολόγηση του προγράμματος, να δοθεί προτεραιότητα στην εκπαίδευση σε ότι αφορά την στρατηγική και να χρησιμοποιηθεί οπωσδήποτε η μέχρι τώρα εμπειρία από τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους. Οι ΟΤΔ θα πρέπει να παρακολουθούν ενεργά και με συνέπεια την απόδοσή τους κατά την υλοποίηση της στρατηγικής τους, αλλά θα πρέπει να τους δοθούν σαφείς κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες για την αυτοαξιολόγηση που προβλέπεται να κάνουν.

Η στρατηγική τοπικής ανάπτυξης θα πρέπει φυσικά να συνδυάζει τις τοπικές ανάγκες με τις προτεραιότητες που θέτει το Πρόγραμμα κάθε Κ-Μ.

Από τα ερωτηματολόγια που συμπληρώθηκαν από τις ΟΤΔ φαίνεται να προκύπτει ένα κοινό αίτημα αυτό για μεγαλύτερη αυτονομία όσον αφορά τον καθορισμό της περιοχής τους, αλλά και

αυτονομία στην επιλογή των θεμάτων της στρατηγικής τους. Το σίγουρο είναι ότι θα πρέπει να βρεθεί μια ισορροπία ανάμεσα στις ΟΤΔ και τις Διαχειριστικές Αρχές για τον καθορισμό των παραπάνω θεμάτων.

Στην συνέχεια τέθηκαν **3 ερωτήματα** που κλήθηκαν όλοι οι συμμετέχοντες να απαντήσουν σε σχηματισμούς μικρών ομάδων. Οι απαντήσεις συγκεντρώθηκαν από τους διοργανωτές (CP ENRD) ώστε να παρουσιαστούν στην συνέχεια στην ολομέλεια

1. Πως μπορούν οι ΟΤΔ να προσδιορίσουν καλύτερα τις τοπικές ανάγκες, έτσι ώστε να προετοιμάσουν πιο ισχυρές στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης?
2. Καθώς προετοιμάζετε τις μελλοντικές στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης (έχοντας υπόψη και την δυνατότητα χρήσης πολλών ταμείων) ποιες νομίζετε ότι είναι οι ευκαιρίες και οι προκλήσεις?
3. Πως πρέπει αυτές οι ευκαιρίες και οι προκλήσεις να απευθύνονται ?

Στο **εργαστήριο Β** αρχικά έγινε εισαγωγική παρουσίαση από τον Jean-Michel Courades της DG AGRI με θέμα «Καθήκοντα των ΟΤΔ για την εφαρμογή της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης».

Τρέχουσα Προγραμματική Περίοδος

Οι ΟΤΔ έχουν την ευθύνη για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης, την ευθύνη επιλογής επενδυτικών σχεδίων που να συνάδουν με αυτές τις στρατηγικές και τις προκηρύξεις όπως και τις πληρωμές των επενδυτών.

Προτάσεις για μετά το 2013 (άρθρο 30 Καν. CSF - Funds)

Καθορισμός ελάχιστων υποχρεώσεων των ΟΤΔ, τα Κ-Μ καθορίζουν τις λουπές υποχρεώσεις των ΟΤΔ αλλά και των υπολοίπων εμπλεκόμενων αρχών. (άρθρο 30.3)

Τα καθήκοντα των ομάδων τοπικής δράσης περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- α) την ανάπτυξη της ικανότητας των τοπικών φορέων να αναπτύσσουν και να υλοποιούν πράξεις
- β) τον καθορισμό μιας χωρίς διακρίσεις και διαφανούς διαδικασίας επιλογής και κριτηρίων για την επιλογή των πράξεων, που αποτρέπουν τις συγκρούσεις συμφερόντων, διασφαλίζουν ότι ποσοστό τουλάχιστον 50% των ψήφων στις αποφάσεις επιλογής προέρχονται από εταίρους εκτός του δημόσιου τομέα, παρέχουν τη δυνατότητα προσφυγής κατά των αποφάσεων επιλογής και επιτρέπουν την επιλογή με γραπτή διαδικασία

γ) τη διασφάλιση της συνοχής με τη στρατηγική τοπικής ανάπτυξης κατά την επιλογή των πράξεων, ιεραρχώντας τις με βάση τη συμβολή τους στην επίτευξη των στόχων των στρατηγικών, συμπεριλαμβανομένων των ποσοτικών στόχων

δ) την προετοιμασία και δημοσίευση προσκλήσεων υποβολής προτάσεων ή μια τρέχουσα διαδικασία υποβολής προτάσεων έργου, συμπεριλαμβανομένου του καθορισμού των κριτηρίων επιλογής

ε) την παραλαβή και αξιολόγηση αιτήσεων χρηματοδότησης

στ) την επιλογή πράξεων και τον καθορισμό του ποσού της υποστήριξης και κατά περίπτωση, την υποβολή προτάσεων στην αρμόδια αρχή για την τελική επαλήθευση της επιλεξιμότητας πριν από την έγκριση και των χρηματοδοτούμενων πράξεων και την εκτέλεση ειδικών δραστηριοτήτων αξιολόγησης που συνδέονται με τη στρατηγική τοπικής ανάπτυξης.

Ακολούθησε παρουσίαση από τον John Grieve (Founding Director in the Rural Development Company, UK) προκαταρκτικών αποτελεσμάτων της φάσης 2 του FG4. Τα αποτελέσματα που παρουσίασε αφορούσαν την επάρκεια χρηματοδότησης, χρηματοδότηση ή εφαρμογή τοπικών στρατηγικών, τρόποι επίτευξης στόχων προγράμματος, παρακολούθηση – δείκτες, επάρκεια δεικτών, αξιολόγηση και αυτοαξιολόγηση.

Στην συνέχεια ακολούθησε συζήτηση του πάνελ με θέμα «Ανταλλαγή εμπειριών ως προς την εφαρμογή και αξιολόγηση των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης» στην οποία μετείχαν οι:

1. Deidre Kelly (MA, Axis 3 & 4, Ireland, FG4 Member): Ευελιξία προγραμμάτων και συμβατότητα με Κοινοτικούς Κανονισμούς.
2. Petri Rinne (LAG Manager Finland, FG4 Member): Δημιουργικότητα, διεθνοποίηση, διάδοση της προσέγγισης LEADER.
3. Judit Racz (LAG Manager, Hungary FG4 Member): Συντονισμός ενεργειών βασιζόμενος στην κοινή γνώση
4. Sabine Weizenegger (LAG Manager, Germany, FG4 Member): Προστατευόμενες περιοχές, αγροτουρισμός, διακρατικές συνεργασίες, Αφρική.
5. Ryan Howard (LAG Manager, Ireland FG4 Member): SECAD, βιωσιμότητα αγροτικών περιοχών, πολυταμειακότητα.

Κλήθηκαν επίσης όλοι οι συμμετέχοντες να απαντήσουν με σχηματισμούς μικρών ομάδων στα παρακάτω ερωτήματα:

1. Πως μπορούν οι ΟΤΔ να πιστοποιήσουν ότι οι προτάσεις που υλοποιούν συμβάλλουν καλύτερα στην επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης.
2. Ποια είδη μεθόδων και εργαλείων θα μπορούσατε να χρησιμοποιήσετε προκειμένου να επιβεβαιώσετε ότι η εφαρμογή της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης είναι προς την σωστή κατεύθυνση .
3. Τι απαιτείται να τροποποιηθεί και γιατί προκειμένου οι ΟΤΔ να εφαρμόσουν και να αξιολογήσουν πιο αποτελεσματικά την Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης.
4. Με βάση την εμπειρία σας τι λειτούργησε αποτελεσματικά στην αξιολόγηση της εφαρμογής της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης σε σχέση με την αξιοποίηση της προστιθέμενης αξίας του LEADER.
5. Προτεινόμενες αλλαγές σε σχέση με την εφαρμογή της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης (τι και γιατί/πρακτικές λύσεις)
6. Προτεινόμενες αλλαγές σε σχέση με την αξιολόγηση της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης (τι και γιατί/πρακτικές λύσεις)
7. Τι αποκόμισα σε σχέση με το αντικείμενο των διακρατικών συνεργασιών στα πλαίσια του σεμιναρίου.

Αφού ολοκληρώθηκαν τα εργαστήρια έγινε η δεύτερη και τελευταία συνεδρίαση ολομέλειας όπου παρουσιάστηκαν συνοπτικά τα συμπεράσματα από τα δύο εργαστήρια από δύο εκπροσώπους του CP κάνοντας μια όσο το δυνατό καλύτερη ενοποίηση των απαντήσεων, που δόθηκαν από όλους τους συμμετέχοντες, στα παραπάνω ερωτήματα.

Ως προς το **Εργαστήριο Α** τονίστηκε ότι:

- Η προετοιμασία της LDS θα πρέπει να θεωρείται ως μια επαναλαμβανόμενη διαδικασία πολλαπλών σταδίων. Θα πρέπει να είναι διαδραστική , να περιλαμβάνει διάλογο μεταξύ των Διαχειριστικών Αρχών, των ΟΤΔ, των αξιολογητών κτλ και να προβλέπει την επανεξέταση και επικαιροποίηση της στρατηγικής, όταν αυτή κρίνεται απαραίτητη.
- Η LDS πρέπει να είναι ευέλικτη, απλή και συγκεκριμένη με σαφείς κατευθυντήριες γραμμές.
- Ο σχεδιασμός της στρατηγικής δεν είναι απλώς ένα τμήμα του αρχικά εγκεκριμένου τοπικού προγράμματος, ούτε είναι ένας συνδυασμός εφαρμοζόμενων Μέτρων, αλλά είναι κάτι που

εξελίσσεται ώστε να ανταποκρίνεται στις αλλαγές των τοπικών αναγκών και θα πρέπει να αφήνει πολλά περιθώρια συμμετοχής στους εμπλεκόμενους φορείς.

- Η ανάπτυξη μιας ισχυρής LDS απαιτεί καλύτερο συντονισμό των υφιστάμενων εταιρικών σχέσεων (π.χ. ΟΤΔ και ΟΤΔ αλιείας κλπ.), βάσει της αρχής «μία σύμπραξη, μια περιοχή».
- Στον σχεδιασμό της στρατηγικής πρέπει λαμβάνονται υπόψη οι στόχοι που βασίζονται στα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης της περιοχής, της ανάλυσης των αναγκών, τις ικανότητες αλλά και την προηγούμενη εμπειρία.
- Ο τοπικός πληθυσμός θα πρέπει να κινητοποιείται με ενέργειες των ΟΤΔ και του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου ώστε να συμμετέχουν όσο το δυνατόν περισσότεροι στην διαδικασία διαβούλευσης (ΜΜΕ, public media κα). Πρέπει όμως να είναι μια συνεχής διαδικασία, με τις ΟΤΔ να διατηρούν σχέση διαρκή με τους εμπλεκόμενους ώστε να προσδιορίζονται καλύτερα οι τοπικές ανάγκες και τυχόν αλλαγές τους.
- Μεγάλο ενδιαφέρον συγκέντρωσε η «πολυταμειακή» προσέγγιση στην νέα προγραμματική περίοδο, με κάποιους να εκφράζουν φόβους για μεγαλύτερη πολυπλοκότητα στον σχεδιασμό του τοπικού προγράμματος και κάποιους άλλους να αντιμετωπίζουν αυτήν την προσέγγιση ως ευκαιρία και πρόκληση. Η σύνδεση αστικών και αγροτικών οικονομιών δημιουργεί ανησυχίες και υπάρχει ανάγκη για απλοποίηση της διαδικασίας και καθιστά απαραίτητη τη συνεργασία μεταξύ φορέων από τα διάφορα Ταμεία.
- Επιστροφή του LEADER II ανέφεραν πολλοί στο εργαστήριο!!! Η LDS πρέπει όμως να είναι καινοτόμος και υποστηρικτική με λιγότερη γραφειοκρατία και να ενισχυθεί η bottom up προσέγγιση.
- Η χρήση πολλαπλών κεφαλαίων θα δημιουργήσει την ευκαιρία για το σχεδιασμό καλύτερων και πιο ολοκληρωμένων στρατηγικών. Ωστόσο, αυτό θα απαιτήσει την εναρμόνιση των κανόνων της ΕΕ για όλα τα ταμεία σε όλα τα κράτη μέλη.
- Μια συνδυασμένη και συνεκτική προσέγγιση, τόσο σε επίπεδο χρηματοδότησης όσο και σε στρατηγικό επίπεδο είναι απαραίτητη. Το έργο πρέπει να ξεκινήσει από τώρα και όχι στην αρχή της επόμενης προγραμματικής περιόδου το 2014. Απαιτείται έγκαιρη ενημέρωση των ΟΤΔ για το τι κεφάλαια μπορούν να χρησιμοποιηθούν για ποιόν σκοπό και πότε.

Ως προς το **Εργαστήριο Β** τονίστηκε ότι:

- Πρέπει να υπάρχει συνοχή και συνέπεια των τοπικών αναγκών, της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης με την υλοποίηση των προτάσεων των επενδυτών.

- Είναι ουσιώδης ο αρχικός σχεδιασμός της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης αλλά και η αποτελεσματικότητα του μέσω μετρήσεων συγκεκριμένων δεικτών και στόχων ανά περιοχή και δράση.
- Η δημοσιότητα και η συνεχής επαφή με την τοπική κοινωνία (MME, social media) είναι ζωτικής σημασίας για την εφαρμογή της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης. Η τοπική ανάπτυξη είναι μια διαρκής διαδικασία, το LEADER απαιτεί διαρκή σχέση με τους δικαιούχους και η ΟΤΔ έχει διαρκή ευθύνη απέναντι στον τοπικό πληθυσμό.
- Η αυτοαξιολόγηση της ΟΤΔ θα πρέπει να επικεντρώνεται σε επιλεγμένες ερωτήσεις σχετικά με τους στόχους της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης, καθώς επίσης και σε κοινές ερωτήσεις αξιολόγησης όσον αφορά π.χ. τη μέθοδο LEADER και την προστιθέμενη αξία. Τα σημεία εστίασης της αυτοαξιολόγησης της ΟΤΔ περιλαμβάνουν:
  - τις εσωτερικές διαδικασίες εργασίας της ΟΤΔ
  - την ικανοποίηση των δικαιούχων και την ανάδραση σχετικά με τις υπηρεσίες της ΟΤΔ, και
  - την αξιολόγηση του αντίκτυπου της ΟΤΔ από τους ενδιαφερόμενους
- Οι διαχειριστικές αρχές θα πρέπει να εξετάσουν τη δυνατότητα για τις ΟΤΔ να επανεξετάζουν και να τροποποιούν τακτικά τη στρατηγική τοπικής ανάπτυξης.
- Θα πρέπει να υπάρχει ευελιξία από πλευράς διαχειριστικών αρχών, δε θα πρέπει να λειτουργούν αποτρεπτικά για τους δικαιούχους, ενώ θα πρέπει να βρίσκονται σημεία ισορροπίας μεταξύ των κανονιστικών απαιτήσεων και της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης.
- Η αξιολόγηση αποτελεί διαδικασία ζωτικής σημασίας, μέσω της οποίας εντοπίζονται οι επιτυχίες και τα λάθη της ΟΤΔ, καθώς και οι λόγοι που οδήγησαν σε αυτά.

Τη συνεδρίαση της ολομέλειας έκλεισε ο Διευθυντής της DG AGRI – Directorate G, Jose Manuel Susa Unva, ο οποίος επισήμανε:

- Το LEADER αποτελεί πρότυπο αναφοράς πάνω στο οποίο μπορούμε να χτίσουμε σε μεγαλύτερη κλίμακα μετά το 2013.
- Η ομάδα τοπικής δράσης είναι υπεύθυνη στην πράξη για την εφαρμογή της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης.

- Το «κέντρο βάρους» της διαδικασίας λήψης αποφάσεων θα πρέπει να είναι τοπικό, δηλαδή να βρίσκεται στο μέρος στο οποίο υλοποιούνται οι βασικές ενέργειες για την εφαρμογή του άξονα LEADER.
- Ωστόσο η αποκέντρωση των καθηκόντων διαχείρισης δεν επηρεάζει την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής όσον αφορά την αποτελεσματικότητα.

Οι σχετικές παρουσιάσεις βρίσκονται στην ιστοσελίδα: http://enrd.ec.europa.eu/en-rd-events-and-meetings/seminars-and-conferences/leader-event-2012-local-development-strategies/en/leader-event-2012-local-development-strategies_en.cfm

Οι συμμετέχουσες

Χρυσούλα Κουτσαυτάκη

Σωτηρία Κωνσταντοπούλου
